

Aprop del tsunami: arqueologia prehistòrica al nord d'Escòcia

09/2012 - Art i Història. Investigadores i estudiants d'Arqueologia de la UAB excaven des de fa dos anys durant l'estiu el jaciment de Camas Daraich, un dels assentament més ben conservats del Mesolític d'Escòcia. La recerca pretén obtenir una nova perspectiva sobre el poblament de la riba occidental del nord del país, en un moment en què Gran Bretanya era encara una part de l'Europa continental. Enguany, a més, hi han trobat traces que podrien correspondre al tsunami prehistòric Storegga. Si es confirma aquesta hipòtesi, seria el primer cop que es documenta aquest fenomen a la costa occidental del Regne Unit, molt lluny del epicentre.

Investigadores i estudiants d'Arqueologia de la UAB excaven a Escòcia

Al llarg del mes de juliol passat, set alumnes dels primers cursos del Grau d'Arqueologia de la UAB (Laia Catarineu, Mireia del Pueblo, Anna Franch, Laura Juanola, Mónica A. Lozano, Eva Ros y Nadia Tarifa) han pogut fer pràctiques de camp i de laboratori en la recerca que dirigeixen les professores de la UAB Karen Hardy (professora ICREA) i Manuela Pérez al jaciment mesolític de l'extrem sud de la illa d'Skye (Nord-oest d'Escòcia) Camas Daraich.

Aquest jaciment representa l'únic assentament ben conservat del Mesolític a l'oest d'Escòcia i el segon en tot el conjunt del país (East Barns, prop de Dunbar al sud-est d'Escòcia, és l'altre) on s'ha pogut identificar una estructura de cabana. Per tant, és l'únic que permetrà obtenir una nova perspectiva sobre el poblament de la riba occidental del nord d'Escòcia, en un moment en què Gran Bretanya era encara una part de l'Europa continental.

Camas Daraich va ser descobert l'any 2000 en obrir un camí rural en aquesta remota zona i trobar-se eines de pedra prehistòriques y restes de la seva fabricació. Al 2008 la UAB va reprendre la recerca amb el projecte Batista i Roca: 'Arqueologia de la gestió dels Recursos litorals Costa Oest d' Escòcia' i un projecte I+D del Ministeri de Ciència i Innovació (HAR2009-07.123). Les excavacions entre el 2010 i 2012 el varen afectar una àrea molt més àmplia en la que es varen descobrir les restes d'una cabana, fogars i un nou conjunt d'instrumental de pedra que comprèn milers de peces tallades i còdols amb senyals de percussions. La recerca permetrà conèixer les activitats domèstiques realitzades en el assentament al mateix temps que les abundants restes de carbó apropar-se a aspectes de la dieta antiga i del paleoambient. Les troballes han sigut datades per radiocarboni a mitjans setè mil·lenni calibrat abans de la nostra Era i son les mes antigues per ara de la zona. Corresponen als inicis del Mesolític d'Escòcia època que encara és poc coneguda.

Daraich és interessant perquè constitueix una baula important geogràfica entre l'illa de Rum (on es varen excavar les restes d'un altre assentament mesolític en la dècada de 1980) i una badia interior cap al nord, on el projecte sobre 'Els Primers colonitzadors d'Escòcia' ja havia posat de manifest l'ocupació de la zona en aquest període (Hardy i Wickham-Jones, 2002, 2003, 2009).

El jaciment de Camas Daraich es troba a la península de la Punta de Sleat, a 500m al nord d'una petita badia de sorra blanca en mig d'una costa rocosa. Està situat just a sota d'una carena que mira cap l'altra banda, damunt d'una antiga paleo-platja avui dia aixecada a més de 20 m sobre el nivell del mar. Ocupa els vessants meridionals d'una conca poc profunda que ha estat alternativament una llacuna litoral d'aigua dolça o una petita badia marina molt tancada. Les prospeccions d'aquest any en els marges de la llacuna han posat de manifest l'existència del que podrien ser les traces del tsunami prehistòric Storegga. Aquest és un dels més importants que s'han documentat en l'Atlàntic Nord, amb onades que en algunes zones podien haver arribat a mes de 20 metres i que va passar fa uns 7500 anys, molt a prop de la datació del jaciment de Camas Daraich.

De confirmar-se aquesta hipòtesi seria la primera vegada que es documentaria aquest fenomen en la costa occidental del Regne Unit, tan lluny del epicentre.

La recerca duta a terme cerca també el desenvolupament de noves tècniques, així com l'aplicació de les noves tecnologies al treball de camp: utilització d'imatges digitals i del desenvolupament del SIG a la pròpia excavació arqueològica com una part essencial del registre. Això permetrà una reconstrucció més fefaent dels nivells arqueològics i serà la base per a una anàlisi espacial de l'assentament que determini diferents àrees d'activitat que es varen practicar (tant a l'interior com a l'exterior de la possible cabana).

Jordi Estévez, Karen Hardy, Manuela Pérez

Departament de Prehistòria